

ถั่วเหลือง (*Glycine max* (L) Merr.) เป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญพืชหนึ่งของภาคเหนือ ปลูกกันมากทั้งในเขตน้ำฝนและเขตกึ่งแล้ง สำหรับในเขตกึ่งแล้งเป็นการปลูกในฤดูแล้งหลังการหว่าน เริ่มปลูกต้นเดือนมกราคมในจังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย ลำปาง ลำพูน แพร่ น่าน การปลูกถั่วเหลืองในฤดูฝนในแหล่งปลูกบริเวณภาคเหนือตอนล่าง เริ่มปลูกเดือนพฤษภาคมได้แก่ จังหวัดสุโขทัย อุตรดิตถ์ พิษณุโลก นครสวรรค์ และอุทัยธานี อย่างไรก็ตามแม้ว่าจะมีการขยายพื้นที่ปลูกเพิ่มขึ้น ผลผลิตต่อไร่ยังคงไม่เพิ่มขึ้นเท่าที่ควร ทำให้มีผู้สนใจศึกษาและสันนิษฐานกันว่าน่าจะเกิดจากสาเหตุต่าง ๆ เช่น เมล็ดพันธุ์ไม่ดีพอ ปัญหาเรื่องวัชพืช และปัญหาเกี่ยวกับโรคและแมลงศัตรู (จักรทอง 2520) ในส่วนที่เกี่ยวกับโรคแต่ละห้องที่จะพบโรคต่างชนิดกันไป ในพื้นที่หม้ออุทุมมิและความชื้นเหมาะสมต่อการเจริญของโรคจะทำให้พืชเป็นโรคได้อย่างรุนแรง ปัจจัยต่าง ๆ เช่น ลม ฝน ย่อมสนับสนุนการกระจายของเชื้อโรค (Horsfall 1978) ดังนั้น การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสภาพแวดล้อมต่อการระบาดของโรค จึงน่าจะเป็นประโยชน์ต่อการพยากรณ์โรค และการวางแผนในการป้องกันกำจัดในอนาคต จึงได้เลือกศึกษาการระบาดของโรคถั่วเหลืองในเขตพื้นที่คอนอาศัยน้ำฝนของจังหวัดเชียงใหม่โดยเกษตรกรบนที่ดอนปลูกถั่วเหลืองในช่วงปลายฤดูฝนเพื่อขยายเป็นเมล็ดพันธุ์สำหรับปลูกในฤดูแล้งหลังข้าวมาปี อาจกล่าวได้ในภาคเหนือตอนบนถือเป็นแหล่งผลิตถั่วเหลืองที่สำคัญในฤดูแล้ง แต่จากรายงานพบว่ามีโรคที่สำคัญหลายชนิดที่ทำความเสียหายแก่ผลผลิตและคุณภาพของถั่วเหลือง ได้แก่ โรคราสนิม โรคราน้ำค้าง โรคใบจุดนูน และโรคแอนแทรคโนส (ประเพ็ญ 2515, ชูชูอิ และคณะ 2519, ศรีสุช 2519, โสภณ และพรทิพย์ 2520 และมณฑา 2527)

ในการศึกษานี้จึงนำเอาประเด็นของการระบาดของโรคดังกล่าวข้างต้นที่พบในการปลูกถั่วเหลืองเพื่อผลิตเป็นเมล็ดพันธุ์ มาศึกษาเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างสภาพภูมิอากาศและการจัดการทางด้านเขตกกรรมถั่วเหลืองของเกษตรกรกับการเกิดและความ

รุนแรงของโรคในท้องที่ที่หาการศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นอันจะนำไปสู่การผลิตเมล็ดพันธุ์ที่มีคุณภาพสูงต่อไป

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved